

Bakalářská práce

Student : Eliška KUDLÁČKOVÁ

Obor : ČJ - D

Název práce v českém jazyce : Srovnání sběrů z Kladska u Josefa Štefana Kubína a Jaromíra Jecha

Název práce v anglickém jazyce : The comparison of Josef Štefan Kubín's and Jaromír Jech's collections from the area of Kladsko

Oponent bakalářské práce : Mgr. Tomáš Havelka, Ph.D.

Posudek oponenta bakalářské práce :

Práce vychází nejen z díla dvou významných folkloristů, Josefa Štefana Kubína a Jaromíra Jecha, ale i z badatelské pozornosti, které se Kladsku dostává na půdě Pedagogické fakulty (několikeré exkurze vedoucího práce M. Sládka, diplomová práce Kristýny Hladíkové, studentská konference v Radkovicích atd.). Je tedy na co navazovat.

Oceňuji zejména zřetelný zájem o téma, který se projevuje na řadě míst v osobním tónu, vzpomínkách i v zaujetí pro jednotlivé vypravěče. Z posuzování rozdílů v přístupu vypravěčů na počátku 20. století a v 50. letech je vidět, že studentka je schopná vnímat různé literární nuance a spojovat je i s kulturními aspekty zejména historické proměny společnosti. Práce nezapomíná na nic z podstatné literatury, méně si všímá periodik. Vysoce oceňuji práci s fondem Jaromíra Jecha v LA PNP, domnívám se nicméně, že se tento pramen dal mnohem lépe a více vytěžit (proč není v seznamu pramenů? Tam nacházím jen popis fondu!). Jak zajímavé by bylo doplnit práci o nevydané historiky nebo alespoň o jejich popis! Jak dráždivé je platonické konstatování, že „v archívním fondu lze najít celou edici neotištěných vyprávění s náboženskou tematikou [...]“!

I proto se mi práce jeví jako poněkud málo odvážná, neponořuje se ani do výrazné komparatistiky, ani do folkloristiky. Působí mozaikovitě: studentka se očividně poctivě snaží vyřešit metodologickou otázku, jak k sobě dát čtyři rozsáhlá témata: Kubína, Jecha, Kladsko a folkloristiku. Řeší to však ve výsledku poněkud složitě rovnoměrným rozložením pozornosti na celé mohutné tematické oblasti: kapitulu Kladsko, kapitulu Kubínovi atd. Důsledkem je pak opakování schématu u každé kapitoly a logicky i překrývání témat. Tedy uvážlivější a cílenější sevření kolem hlavního tématu (srovnání sběrů) by odborností práce bezpochyby prospělo: dobré by bylo zbavit se rigidního opakování schématu (dvakrát uvedená kapitola o vlivu společenských, sociálních a politických poměrů na lidová vyprávění, jednou na počátku 20. století, podruhé v jeho polovině; to samé o náboženských poměrech) a nahradit je jasnou kapitolou o proměně těchto témat od doby prvních Kubínových sběrů. Zabývá-li se studentka kladským folklorem, nabízí se samozřejmě řešit, co je pro něj specifické. Ale to ovšem nelze zjistit pouze zkoumáním kladských pramenů! To je otázka komparační a potřebuje mnohem více materiálu a také soupisů (Tubach, Aarne-Thompson!). A jak výhodně by se dala uplatnit v tomto případě, vždyť Kubín sestavil i vynikající sběr látek podkrkonošských! (Podotýkám, že nevyžadují zapracování dalších regionů nebo něco podobného, ale jen jejich znalost, využitou implicitně v práci a naznačenou v užití literatuře).

Práce by také působila odvážněji, kdyby se studentka oprostila od pouhého opakování řečených soudů (například o nezpochybnitelném vlivu bratří Grimmů na kladské vypravěče) a pustila se do vlastní excerpce: například na použitém syžetu o putující mrtvole (str. 36 a znovu 46), by se dalo snadno ukázat, že dalším významným zdrojem byly po celé Evropě oblíbené krátké narativní žánry, migrující v rekreativní literatuře. I ze studentkou použitého soupisu Václava Tilleho (*Soupis českých pohádek*, díl II, sv. I, str. 437) je zřetelné, že asi nejstarší česká varianta (a jistě předcházela německá verze) se nachází ve *Zrcadlu pošetilosti* Antonína Borového už v roce 1792 (*Chudý kantor nosil umrlou kuchařku*), jde bezpochyby o zajímavější údaj než odkaz na Werichovu *Lakomou Barku*. Tille navíc odkazuje na lidové vyprávění z Kubínových sběrů z Podkrkonoší právě podle Borového verze (tamtéž str. 438)! Také v historice o vrchu Ostaší (str. 43) by bylo dobré poukázat na proměnu tématu: na Poličsku je přece tato historika tradičně datovaná do 15. století a zrádcem je místní mlynář Holinka! (Ale to musí přece Jech v poznámkách mít?)

Bylo by také dobré nahlédnout na problematiku proměny lidových vyprávění s vybavením novějšími interpretačními metodami. Pak by třeba bylo možné nahlédnout na proměnu náboženských a kouzelných motivů trochu jinak, než: „Tento fakt [totiž nevíra v pověrečné historiky a pověsti] může opět souviset s drsnými prožitky, díky nimž mají vypravěči větší sklony k líčení reality a ne nadpřirozena.“ Není to právě naopak? Nevyvolává eschatologický strach a fyzicky a duševně náročný život a „drsné zkušenosti“ útěk do magična, nadpřirozena a mytična (viz i eschatologicky ustrašený novodobý apokalyptismus a mytický městský folklór)? Není tedy proměna právě těchto témat spíše projevem

pokračujícího (a v padesátých letech 20. století vlastně završovaného) odkouzlování světa? Nikoliv na proměně syžetů (ty mohou být pouze idiomatické), ale na celkovém kladeckém pojetí magična a sakrálna, historicity nebo popisu society by na tak uzavřeném celku bylo zřejmě možné naznačit i proměnu historické paměti nebo snad i změnu mentality tamějších Čechů.

Musím tedy konstatovat, že práce má přes všechnu věnovanou píli víceméně informativní charakter. Na druhou stranu musím sebekriticky podotknout, že zde uvedené poznámky kladou na takovou (bakalářskou) práci nároky spíše magisterské. Chci tedy, aby moje připomínky byly považovány za výzvu k další práci na nesmírně zajímavém tématu a aby vedly ke kvalitní diplomové práci a vlastní badatelské činnosti. I přes zde uvedené výhrady považuji práci za kvalitní podklad k obhajobě.

Navrhované hodnocení: velmi dobře

V ..... dne .....

.....
podpis oponenta bakal. práce